

OBČASNÍK

OBEČNÉ NOVINY OBCE MALÉ ZÁLUŽIE

Ročník: XII.

číslo: 1.

Jún 2016

Z činnosti obecného zastupiteľstva

Máme za sebou jeden a pol roka volebného obdobia 2015 - 2018. Rokom 2015 sa začína aj nové programovacie obdobie čerpania finančných prostriedkov. V novom programovacom období možno získať dotácie z Programu rozvoja vidieka, Integrovaného regionálneho operačného programu, dotačných programov niektorých ministerstiev, cez Mikroregión OZ Radošina. V rámci toho sú zvýhodňované malé obce (do 1000 obyvateľov).

Obecné zastupiteľstvo sa na svojich zasadnutiach zaoberalo rozvojom obce a v rámci neho stanovilo nasledovné priority obce:

- oprava chodníkov a miestnych komunikácií,
- rekonštrukcia mosta a lávky,
- protipovodňové opatrenia - v prvej etape na dolnom konci,
- rekonštrukcia budovy bývalej školy,
- oprava zvonice,
- rekonštrukcia rozhlasu a verejného osvetlenia,
- riešenie odvozu jednotlivých odpadov.

Zlepšiť organizáciu odvozu odpadov patrí tiež medzi úlohy, ktoré si stanovilo OZ na toto volebné obdobie. Pri starom futbalovom ihrisku vznikne priestor, kde sa budú odpady zhromažďovať a odkiaľ sa budú následne odvážať. Tento priestor bude ohradený a upravený tak, aby mohol slúžiť svojmu účelu. Cieľom je, aby pri likvidácii odpadov nevznikal neporiadok. Vypracuje sa prevádzkový poriadok, určia dni a hodiny, kedy sa odpady môžu priniesť. Nepočíta sa ani s dlhodobým skladovaním odpadov. V harmonograme vývozov sú stanovené termíny a jednotlivé komodity sa budú vozit' vždy len niekoľko dní pred príchodom kontajnera. Na tomto mieste bude aj kontajner na drobný stavebný odpad. Na realizáciu jednotlivých projektov obec z vlastné-

ho rozpočtu financie nemá, musí ich žiadať z iných zdrojov. Postupne sú zverejňované jednotlivé výzvy a v nich sú formulované podmienky, ktorým sa musí obec prispôbiť. Výzvy vychádzajú postupne, budeme to sledovať a podľa toho, aká výzva bude vyhlásená a ako bude formulovaná, pripravíme projekt. Dopredu sa nedá povedať, čo a kedy bude realizované.

Čerpanie finančných prostriedkov je podmienené schválením strategického dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHSR) do roku 2020.

Realizované

Dôležité je aj nadviazať na to, čo bolo začaté v predchádzajúcom období.

V roku 2015 sme dostali dotáciu z Úradu vlády na opravy v dome smútku. Projekt a žiadosť boli pripravené ešte v roku 2014. Peniaze sme dostali koncom roka 2015 (10 000,00 €) a v mesiaci január a február 2016 bola firmou Miroslava Homzu z Nových Sadov, čiastočná rekonštrukcia realizovaná. Boli vymenené dve dvere, utesnené okná, vymenená dlažba, vymalovaná hlavná miestnosť. Nepodarilo sa urobiť všetko. V budúcnosti budeme žiadať o ďalšiu dotáciu, aby sa rekonštrukcia mohla dokončiť.

Nové výzvy na rok 2016

V novembri 2015 bola vyhlásená výzva zameraná na ochranu a obnovu kultúrneho dedičstva a v rámci toho na rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre spolkovú činnosť.

Nevyužívaným objektom u nás je budova bývalej školy (r. 1905) a jej stav je už dlhšie nevyhovujúci. Bol vypracovaný projekt a žiadosť o finančné prostriedky a odoslané na ministerstvo pôdohospodárstva.

Po rekonštrukcii bude budova slúžiť všetkým občanom obce a spoločenským organizáciám – v jednej miest-

nosti sa môžu konať schôdze spoločenských organizácií, prípadne menšie akcie či oslavy. Druhá bude slúžiť na športovo – spoločenské účely (ping-pongový stôl...). Ďalej tam budú sociálne zariadenia, kuchynka, bezbariérový prístup, ktorý bude slúžiť aj obchodu.

V januári sme podali žiadosť o dotáciu na Ministerstve financií SR na rekonštrukciu verejného osvetlenia.

Protipovodňové opatrenia

Obec, hlavne jej dolný koniec, ohrozujú príválové dažde. Je pripravený projekt úprav na vylepšenie funkčnosti odvodňovacieho kanála; vybavuje sa stavebné povolenie. Výzva má byť zverejnená v najbližšej dobe.

O tom, čo sa udialo v obci v prvom polroku, sa dočítate v samostatných článkoch. Ja chcem na tomto mieste poďakovať našim spoločenským organizáciám za prácu, ktorú pre obec vykonali a príkladnú spoluprácu pri organizovaní akcií.

Osobitná vďaka patrí členom DHZ za ich zásah 4. mája 2016, keď sa opäť raz dolný koniec ocitol pod vodou. Ďakujem tiež PD DEVIO Nové Sady, ktorého členovia boli tiež nápomocní pri odstraňovaní následkov povodne. ĎAKUJEM.

Viera Predanocová
starostka

Neexistuje nič skutočne cenné, čo možno dosiahnuť bez práce a námahy.

William Harwey

Obsah

Z činnosti obecného zastupiteľstva	2-3
Čo skrýva rieka Dunaj.....	4-5
Môj otec a jeho Malé Zálužie	6-7-8
Chotárne názvy v minulosti	9
Opatrovatelia ŽP by mali dostať viac	10
Činnosť Dobrovoľného hasičského zboru za prvý polrok 2016	10-11-12
Činnosť Základnej organizácie Jednoty dôchodcov v Malom Záluží	12-13
Z činnosti OZ „LABUŤ“ za prvý polrok 2016	14-15
Zálužania vo svete	16-17-18
Šikovné ruky našich detí	18-19
Životné prostredie	20-21
Diakonia Broumov alebo „Nepotrebné veci potrebným ľuďom“	21
Knižné novinky	22
Spoločenská kronika	22
OZNAMY	23
Obecný úrad oznamuje	24

Čo skrýva rieka Dunaj...

Na rieke Dunaj sa plavilo a plaví mnoho lodí. Jedným z tých, ktorí väčšiu časť svojho života strávili na dunajských lodiach, je aj náš občan Ivan Ingeli st. V nasledujúcom rozhovore porozpráva o živote a práci na lodi, o zaujímavostiach, ktoré videl na svojich cestách po Dunaji.

1. Aké bolo Vaše detstvo? Chceli ste byť už ako dieťa námorníkom? Aké ste mali záľuby?

Narodil som sa v Nových Sadoch. Základnú školu som ukončil v roku 1957. Neskôr prišla ponuka na štúdium do Děčína na Priemyselnú školu strojnícku so zameraním lodná doprava. Nakoniec ma však rodičia odhovorili. Na detstvo mám pekné spomienky. Pásol som kozy, pomáhal som rodičom v domácnosti, na družstve. Vo voľnom čase som hrával futbal, kúpал sa v potoku a hral rôzne hry. Sám som sa učil, viac v škole, doma nebolo kedy. Detstvo som trávil aj u babky v Siladiciach.

2. Akú strednú školu ste navštevovali? Bola to už príprava na prácu na lodi?

Chodil som tri roky do školy v Dubnici nad Váhom - odbor sústružník - horizontkár. V škole robili nábor do Vojenskej odbornej školy v Košiciach na dvojročné štúdium. Prijali ma a v rokoch 1960 - 62 som si doplnil kvalifikáciu v odbore letecký mechanik pre prúdové a vrtuľové

lietadlá. Po skončení štúdia v Košiciach, v rokoch 1963 - 65, som pracoval ako vojak z povolania v rôznych útvaroch v Trenčíne a Plzni, kde sa opravovali lietadlá.

3. Práca v Dunajplavbe. Aké boli začiatky?

Po rokoch v letectve som sa dostal k vysnívanej práci v Dunajplavbe. Po tom som túžil od detstva, keďže mám vzťah k strojom. Pri prijímaní do práce v Dunajplavbe zobrali do úvahy aj sedem rokov praxe v letectve. Najskôr som robil len pomocníka strojnika na nákladných lodiach. Bolo tam 5 strojníkov a musel som mať strojnícke skúšky. Dunajplavba mala tiež učňovské stredisko so zameraním na lodnú dopravu, kam chodili študovať žiaci z celého Československa. V Bratislave sa nachádzal aj Dom lodníkov, kde sme mohli tráviť voľný čas mimo služby. Konali sa tam rôzne kultúrne a športové akcie, mali sme tam aj zdravotné stredisko. V Dunajplavbe som pracoval od roku 1967 do roku 2004 - 36 rokov.

4. Porozprávajte stručne našim čitateľom, čo to všetko obnáša, práca na lodi?

Na akých lodiach sme sa plavili:

Sú dva druhy nákladných lodí - ťahané posádkové a tlačene lode bezposádkové. Ťahané člny mali vpredu ťažnú loď, vzadu člny s nákladom a ubytovacia časť pre posádku. Tlačené člny bezposádkové boli s nákladom a za

nimi sa nachádzala loď. Lode mali rôzne názvy (Poľana, Inovec, Dargov, Šturec). Naše lode sa vyrábali v Komárne, ale kupovali sme lode aj z Rumunska.

Zloženie posádky:

Na lodi sa pracovalo na dve smeny. Zo začiatku bola 12-hodinová smena a neskôr sa to rozdelilo na 8 - 4 hodinové smeny. Posádku tvorili dvaja kapitáni, jeden bol v rannej, druhý v poobednej smene. S nimi pracoval šturman, ktorý sa zaučal a robil s obidvoma kapitánmi, aby sa čo najviac naučil. Ďalej tam boli dvaja kormidelníci, dnes je to zlúčená funkcia kapitán - kormidelník. Hlavný kapitán mal dozor nad ostatnými. Ďalším členom posádky bol kadet, mal na starosti lodný denník a vypisoval nákladné tovarové listy. Bol tam ešte aj plavčík.

Do roku 2000 bolo päť strojníkov, potom sa znižovali stavy. Zo 17 členov posádky sa to zúžilo na päť členov (dvaja kapitáni, jeden kadet- plavčík, jeden strojník, druhý strojník - elektrikár). Do roku 1985 bývala na lodi kuchárka s pomocníčkou, teraz je len samotný kuchár, niekedy robí kuchára aj plavčík.

Aký náklad sme prevážali:

Náklad tvorili potraviny (maslo, cukor, obilniny, hrach, kukurica), železo, dosky, drôty, pletivo a iné. Tovar sa k nám dovážal aj vyvážal. Tankery na naftu, benzín chodili z Ruska, my sme zase vyvážali upravenú železnú rudu do Rakúska. Vozili sa aj osobné autá (Volkswageny). Na naše riečne nákladné lode sa nakladal tovar z morských lodí.

Ako to vyzeralo priamo na trase:

Plavil som sa po rieke Dunaj dvomi trasami: od Komárna po Izmail (Ukrajina) a od Komárna po Regensburg (západné Nemecko). Lodiam vymedzovala trasu Štátna plavebná správa. Boli spojené s materským prístavom vysielaciami. Dorozumievalo sa aj medzi loďami na Dunaji v prístave a počas plavby. Rýchlosť lodí nebola veľká, 2-5 km za hod. proti prúdu, teraz sú rýchlejšie, po prúde je to 13 - 17 km za hod.

Loď musela byť v dobrom technickom stave, aby bola schopná plavby. Každá loď mala lodné osvedčenie (ako

auto STK). Kontrola technického stavu sa vykonávala každé dva roky. Bežná údržba sa robila počas prevádzky a väčšie opravy počas státia v materskom prístave. Pre bezpečnú plavbu bol dôležitý aj stav vody, ktorý bol pravidelne hlásený v rámci správ v Slovenskom rozhlase. Náklad sa bral podľa tohto hlásenia vodostavov. Ak bolo málo vody, loď musela čakať.

Na hraniciach bývali colné a pasové kontroly, kde kontrolovali zoznam posádky a nákladné listy.

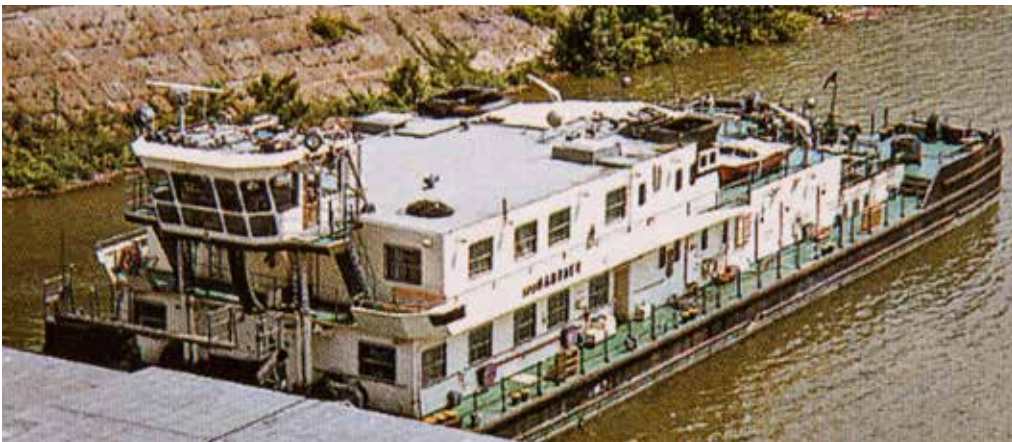
Zaujímavé zážitky a miesta na trase plavby:

Nemal som žiadne mimoriadne zážitky z cesty, nakoľko som sa stále zdržoval v strojovni. Najzaujímavejším miestom bola cesta cez Katarakty (Železné vráta), kde rieka Dunaj tvorila hranicu medzi Srbskom a Rumunskom. Úsek sa začína skalou Babakaja, ktorá vyčnieva v strede rieky a názov má podľa príbehu o námorníkovi, ktorý odviezol ženu na toto miesto, aby sa kajala za svoje hriechy. Tam sa konali krsty námorníkov alebo nových pracovníkov na lodi.

V tomto úseku sa plávalo medzi skalami, nachádzajúci sa z ľavej aj pravej strany. Bola to najužšia plavebná dráha s hĺbkou 80 m. Je úzka len na prechod jednej lode. Pokiaľ nebola postavená priehrada, plavba bola sťažovaná. Po vybudovaní priehrady je to teraz jednoduchšie. Je to dvojstupňová plavebná komora, ako je u nás vodné dielo Gabčíkovo, je však vyššia a väčšia. Vybudovaním priehrady sa zvýšila hladina vody a napr. na hornom úseku Dunaja je zvýšená až po hrad Devín.

Ako to vyzerá v zahraničí:

V zahraničí, konkrétne v Rakúsku, je viac priehrad s plavebnými komorami a na nich veľa vodných elektrární. Všimol som si, že na hornom úseku Dunaja (Rakúsko) je čistejšia voda, upravené brehy a vybudované cyklotrasy s odpočívadlami. Aj vodná polícia všetko kontroluje. Na dolnom úseku Dunaja (Rumunsko, Bulharsko...) to také nie je.

5. Váš mladší syn Igor kráča vo Vašich šlapajach. Ako ste prijali jeho rozhodnutie pracovať na lodi?

Môj mladší syn Igor často chodieval so mnou na lodi, tak sa mu to zapáčilo, že po skončení štúdia na Vysokej škole dopravnej v Žiline so zameraním prevádzka a ekonomika v lodnej doprave, sa tomu venuje tiež. Pracuje však na výletných lodiach na trase Amsterdam – Budapešť.

6. Ako trávite svoj voľný čas teraz, keď ste na dôchodku?

Vo voľnom čase sa venujem chovateľstvu, záhrade, rodine. Mám veľa dobrých spomienok na svoju prácu, boli sme dobrý kolektív a práca ma bavila.

Ďakujeme za rozhovor.

Pýtala sa: Zuzana Plesníková

Odpovedal: Ivan Ingeli st.

Môj otec a jeho Malé Zálužie

Môj otec, Ing. Štefan Gašparík, sa narodil v Malom Záluží (v tom čase Ujlačku), v roku 1921 a ako pupočnou šnúrou bol s touto obcou spojený celý život. Nielen vo svojich spomienkach, ale aj častých návštevách, v rámci ktorých navštevoval mnohých známych, ale aj svoju rodinu, ktorá v Malom Záluží doteraz býva. Už od detstva si pamätám domček, v ktorom bývala

jeho mama, moja babička, a trať, ktorá bola kedysi živá, a po ktorej chodil vlak. Pamätám si okrídlenú vetu, že na otázku, kedy sa narodil, odpovedala moja babička, to si pamätám presne, vtedy písala mašina.

Bol vynikajúcim organizátorom. Vedel ľudí vždy nadchnúť pre nejakú myšlienku, ktorú sa usiloval aj dôsledne realizovať. Na druhej strane bol dosť dobrodružná povaha, a to mu často pomohlo sa neštandardným spôsobom dostať z kritických životných situácií. Jednou jeho charakteristickou vlastnosťou bolo, že bol zanietým športovcom. Upísal sa ľahkej atletike, hlavne šprintu, v ktorom ako študent bol skutočne dobrý, čoho dôkazom bolo viacero jeho bežeckých víťazstiev. Vysokú školu obchodnú v Bratislave však prerušil, a zapojil sa do Slovenského národného povstania pri Banskej Bystrici. Sám rád hovorieval, že atletika mu zachránila život, pretože ako člen Vysokoškolského

strážneho oddielu v rámci SNP, s ktorým operoval na Donovaloch v roku 1944, bol neskôr zajatý a v zajatí ho oslovil bývalý športový rival - Rakúšan, člen zneprítelenej armády, ktorý ho spoznal a snažil sa mu pomôcť. Do zajatia sa dostal ako člen Vysokoškolského strážneho oddielu, keď mal spolu s ostatnými členmi oddielu sprevádzať generála Goliána a Viesta na ich pochode z Donovál cez hory. Samotné momenty zajatia mi však nikdy presne neopísal, vždy sa vracal v spomienkach na Donovaly, na Športový hotel, ktorý bol ich centrom pobytu v rámci Povstania, a kde po mnohých rokoch žijúci členovia oddielu dali zriadiť pamätnú tabuľu.

Jeho aktivita v Povstaní bola výsledkom jeho životného postoja, ktorý sám označil ako výsledok pôsobenia pročeskoslovenských a prodemokratických myšlienok, ktoré boli dosť bežné v jeho rodisku. Takisto na jeho výchovu mal vplyv aj jeho strýc, ktorý bol vysokým náboženským hodnostárom v evanjelickej obci v Nových Sadoch (dozorcom a presbyterom).

Zaujímal sa o politický život, a takisto veci verejné, čoho výsledkom bola jeho zaangažovanosť v politickom živote. Zo začiatku pracoval v Zbore povereníkov v Bratislave a neskôr v Prahe ako vedúci Úradu miestneho hospodárstva. V priebehu Pražskej jari, v auguste 1968, a v priebehu celého roku 1968 pracoval ako člen federálnej vlády – predseda Ústrednej komisie ľudovej kontroly a podporoval nové myšlienky demokratizácie politického života spolu s Alexandrom Dubčekom. Jeho osobný nekompromisný postoj bol citelný najmä vo vypätom čase po 21. auguste 1968, kedy ho okupácia Československa sovietskou armádou zastihla na dovolenke v Juhoslávii, a pomáhal vďaka svojim zahraničným kontaktom v Juhoslávii mnohým našim občanom, ktorí sa ocitli v tom čase na dovolenke. Išlo o organizovanie najmä materiálnej pomoci pre tých, ktorí sa rozhodli dlhšie zostať v Juhoslávii. On sám sa však s celou rodinou vrátil domov. Pomohol takisto v tom čase renomovanému ekonómovi, tvorovi ekonomickej reformy v Československu, Otovi Šikovi nájsť politický azyl vo Švajčiarsku. Udržoval intenzívne kontakty s neskorším signatárom Charty 77, s Jiřím Hájkom.

Nasledoval postoj a aktivity niektorých ďalších politikov Pražskej jari, ktorí vystúpili v zahraničí v OSN a kontaktovali európske vlády. Tým sa dostal takisto pod palbu kritiky moskovskej deklarácie, ktorá jednoznačne odsudzovala tých aktívnych občanov, ktorí svojim postojom a aktivitami vážne narušili jednotu komunistických strán v roku 1968.

Tento jeho nekompromisný postoj mu však v rokoch normalizácie (v sedemdesiatych rokoch) priniesol trest, ktorý ho odsunul na inú profesionálnu dráhu. Po dlhom čase hľadania si náhradného zamestnania zakotvil v Inštitúte priemyselného dizajnu v Bratislave, kde pracoval so známym dizajnérom Igorom Didovom, a neskôr v cestovnej kancelárii Alpe Adria a Globtour v Bratislave, ktorú v súčasnosti vedie jeho syn Pavel. Jeho znalosť chorvátskeho jazyka získaná ešte počas štúdia na Obchodnej akadémii v Nitre a neskôr na Vysokej škole obchodnej v Bratislave mu pomohla práve v tomto ťažkom období vyriešiť existenčné problémy. Plne sa venoval práci v cestovnom ruchu v spomínanej cestovnej kancelárii, ktorá sa stala jeho veľkou pracovnou láskou. Pobrežie Jadranského mora často navštevoval a stalo sa jeho druhým domovom. Pri našich spoločných stretnutiach nám o tomto kľúčovom období svojho života zanietene a dlho rozprával.

Jeho záujem o šport ho však aj v priebehu jeho politického pôsobenia v šesťdesiatych rokoch posúval do pozície aktívneho podporovateľa progresívnych projektov a nápadov ako napr. pri stavbe Zimného štadióna v Bratislave, alebo pri stavbe tenisového štadióna na Tehelnom poli. Podporoval aj organizovanie prvých horolezeckých himalájskych expedícií pod vedením Ivana Gálfyho. Mnohí športovci a športoví funkcionári si všimli túto jeho aktivitu, a preto v roku 1990 bol zvolený za predsedu Slovenského združenia telesnej kultúry. Chápal to aj ako istú satisfakciu za roky, ktoré musel prežiť v ústraní, a bez možnosti organizovať rôzne verejné projekty. Po skončení aktívnej športovo-technickej kariéry bol zvolený v r. 1993 za čestného člena Slovenského združenia telesnej výchovy. Zaujímal sa aj o organizovanie nášho špor-

tového podujatia Pravdy, Televízie, Slovnaft, (zasadil sa o stavbu tartanovej dráhy na štadióne) a spomínajú si naňho doteraz mnohí účastníci, organizátori a športoví redaktori tohto športového podujatia.

Aj v seniorskom období sa zaujímal o veci verejné, čoho dôkazom bola jeho spolupráca s bývalým starostom Bratislavy- Nové mesto, s Richardom Frimmelom v rámci Poradného zboru seniorov. Chcel, aby v bratislavskej časti Kramáre bola vybudovaná doprava, aj v rámci lokálneho úseku, ktorá by pomohla najmä starším ľuďom. Takisto sa usiloval podporiť výstavbu nového katolíckeho kostola na Kramároch. Jeho život bol až do konca naplnený aktivitou a záujmom o rôzne architektonické stavby, ktoré sa mali realizovať v Bratislave. Chcel študovať architektúru v rámci Univerzity tretieho veku, ale práve zákerná choroba preťala tieto jeho plány a v roku 2002 zomiera.

Spomínam tieto jeho aktivity preto, že sa živo zaujímal o verejný život nielen v Bratislave, ale aj v rodnej obci v Malom Záluží. Vždy sa tešil, keď sa niečo nové postavilo v Malom Záluží. Môžem len dodať, že je škoda, že nemohol vidieť pekné malé múzeum, ktoré je v priestoroch obecného úradu, a takisto pekne a citlivo zrenovovaný jeho rodný dom. Vždy poteší celú našu rodinu pohľad naň, keď každoročne okolo neho

prechádzame a zastavíme sa v priebehu sviatku Všetkých svätých na hrobe, kde navštívime našu babičku a dedečka. Stále mi zostanú v pamäti jeho časté návštevy Malého Zálužia a stretnutia so svojimi rodákmi a rodinou. Malé Zálužie neustále žilo v jeho spomienkach, a ja si pri mojich sporadických návštevách často pripomínam niektoré jeho vety a vidím v myslí jeho vekom nahnutú postavu a rýchlu chôdzu, ktorou pripomínal svoju mamu, moju babičku, ktorá neodmysliteľne patrila ku koloritu Malého Zálužia so svojim humorom, bodrosťou a vytrvalosťou. A to sú asi vlastnosti, ktoré sa mi spájajú v spomienkach s Malým Zálužím, mojim otcom a mojou babičkou, ktorá do konca života mala veľmi jasný postreh, a vedela veľmi rýchlo aj môjho otca usadiť a presvedčiť o svojich názoroch. Mali sa radi a jedným zo silných spojív medzi nimi bol práve ich vzťah k Malému Zálužiu a širšej rodine, ktorá tu býva doteraz.

Ak človek neobrobí zem,
ak jej sám dušu nedá,
bude zem púšť a skalka len,
nie milovaná a nie svätá.

Ján Smrek

PhDr. Jana Gašparíková

Chotárne názvy v minulosti

História vzniku obce – dostupné údaje sú z Vlastivedného slovníka. V ňom sa táto malá obec uvádza pod názvom: Kysvylak v r. 1390.

V r. 1726 inkvizičná zápisnica (Lukáčovce) spomína výslovne obyvateľov tejto obce ako „Ujlacsenses“. V r. 1808 ako Ujlaček, r. 1948 ako Malé Zálužie. Zaujímavosť je vyjadruje o vzniku názvu tejto dedinky miestny učiteľ Ernest Šaško (prvý učiteľ v obci od r. 1905), ktorý v obecnej kronike uvádza: „Názov obce pochádza z dvoch slov a to „Kiss a Uylak.“ Vysvetlenie: V katastri obce, vedľa hradskej, bola (pred drenážovaním) nížina kyselých podzemných vôd, ktoré majú studničku s prameňom (vpravo východne od cesty na Radošinu), ktorej v minulosti pripisovali obyvatelia divotvornú, liečivú povesť, zvanú menom „Lužbetka“. Je to prameň minerálneho „kýšu“, t. j. peniaci a slovo Uylak vraj znamená žilu. Potom Ujlaček znamená ložisko kypiaceho prameňa. Slovo Ujlaček vzniklo skomoleninou z maďarského „Ujlacska“. V roku 1614 a r. 1709 sa spomína „Kiss Uylacska alebo Ujfal.“

O starobylosti našej dediny svedčili aj pri vykopávkach sa vyskytujúce črepy z nádob na záhumienkach obyvateľov (napr. u Šaškov).

Po rozpade Rakúsko- Uhorska a po skončení 1. svetovej vojny sa obyvatelia obce venovali aj naďalej poľnohospodárstvu, získajúc nejakú pôdu z parcelácie okolitých veľkostatkov, prípadne kúpou. Takto bol medzi miestnych obyvateľov rozparcelovaný bývalý veľkostatok Pronayovcov (asi v roku 1920 – 21), ktorý bol doposiaľ v prenájme bratov Gemeinerovcov a ktorý neskôr odkúpil Richard Bauer, statkár z obce Výčapky. Toho dôkazom je i pomenovanie niektorých honov, časti chotára, ako „Gemainerove“ alebo „Bauerove“ a tiež „Káčerove“ (Kapinské).

Najstaršia časť obce je medzi cestou a potokom. Ďalšie časti – Hlavná cesta, Talag, Čapáš, Za humnami boli postupne budované. V minulosti pretekali obcou

tri potoky – Kanál, Radošinka a Stoličný potok. Kanál odvádzal vodu z Lužbetky. Radošinka a Stoličný potok sa v období topenia snehu rozlievali po lúkach a spôsobovali škody. Preto sa tieto potoky zregulovali do jedného a potok bol premostený jediným železobetónovým mostom namiesto pôvodných troch drevených. Obec leží v západnej časti sprásovej Nitrianskej pahorkatiny.

Zaužívané sú nasledovné chotárne názvy:

háje: *Vypálenický, Vysoký, Drinova dolina*
 lúky: *Dolné lúky, Horné lúky, Pažite, Krátke lúky, Mlynské lúky, Lúčky, Záhumenice*
 role: *Bauerove (Sulanské), Zajačí vršok, Gemeinerove, Liščí, Veľký kút, Talag (Za humnami), Vinohrady, Drinova dolina, Starky, Káčerové, Za luhom – nad Záluží, Bodorky, Pod brehom (Podbrežie), Karačka, Nad pískovnicu, Doliny*

Nad horným cintorínom bola pozdĺžna priehlbina zarastená trávou a agátmi. Jej názov je „Horný jarok“. Niečo podobné je aj za dedinou na dolnom konci dediny pod názvom „Dolný jarok“. Tieto miesta ľudia využívali na pasenie husí. Povyše dediny (smerom na Kapince) vpravo hore nad hradskou je „Piesočnica“, kde sa kedysi kopal piesok.

Chotár obce je otvorený na všetky smery. Prevládajúci smer vetra je severný a severozápadný. Na jar a v lete sa vyskytujú vysušujúce južné a juhovýchodné vetry. Dážď prichádza spravidla po južných (dolných) vetroch.

Zaspomínali sme si na chotárne názvy v našej dedine. Pripomenuli sme ich v dnešnej dobe, kedy už pomaly miznú z nášho slovníka, hoci ešte pred pár rokmi ich používanie bolo bežné a každý vedel, kde sa ktorá časť chotára nachádza.

Z obecnej kroniky vybrala

Elena Zedníková

Opatrovatelia ŤZP by mali dostať viac

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR začalo v týchto dňoch legislatívny proces právnej úpravy zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP, ktorá by mala vstúpiť **do platnosti 1. januára 2017**.

Základným cieľom navrhovaných zmien je potreba **zvýšiť príjem skupiny poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie v produktívnom veku, ktorí sa starajú o ťažko zdravotne postihnutého člena rodiny**.

Prvou navrhovanou zmenou je zvýšenie samotnej výšky príspevku na opatrovanie, v závislosti od počtu opatrovaných a rozsahu opatrovania, **zo súčasných maximálne 220,52 eur na maximálne 247,65 eur**. Predĺžiť by sa mala aj doterajšia hranica 12 rokov platenia poisťného na dôchodkové poistenie štátom za opatrovateľov, ktorí sú poisťencami štátu.

Podpredsedníčka parlamentu **Lucia Nicholsonová (SaS) však žiada, aby štát dal všetkým opatrova-**

telom, ktorí sa starajú o ŤZP rodinných príslušníkov, bez rozdielu sumu 320 eur.

Argumentuje tým, že ak sa o postihnutého člena rodiny bude musieť postarať štát, zariadeniu bude musieť na každého umiestneného ŤZP občana zaplatiť 320 eur a cez VÚC ďalších 310 eur. A pre cca 56-tisíc ŤZP občanov, ktorí majú nárok na takéto umiestnenie, kapacity zariadení zďaleka nestačia... Cca 22-tisíc opatrovateľov každý rok štátu ušetrí cca 120 miliónov eur.

Je však potrebné pripomenúť, že veľakrát sami opatrovatelia, opatrovaní, aj ich rodiny sa pri úsporách pre štát prepadajú nielen do biedy, ale aj chorľavejú od únavy a nedostatku, rozpadajú sa im rodiny.

Počkajme si teda, ako dopadne diskusia, a že sa snád situácia rodín s postihnutým rodinným príslušníkom aspoň o niečo zlepší.

Alena Bučeková, www.seniorhelp.sk

Činnosť Dobrovoľného hasičského zboru za I. polrok 2016

Dňa 30. 01. 2016 sa v priestoroch obecného úradu uskutočnila druhá výročná členská schôdza Dobrovoľného hasičského zboru Malé Zálužie. A veru táto organizácia mala čo hodnotiť. Ako v správe uviedol jej predseda, pán Peter Novotný, táto organizácia sa za jeden rok rozrástla o 6 nových členov a v súčasnosti má 15 členov, čo je pri počte obyvateľov obce 269 veľmi slušný počet. V hodnotiacej správe bolo konštatované, že DHZ v priebehu roka 2015 vykonala aj tieto činnosti: pripravili a zorganizovali prvý hasičský majáles, vykonali štyri brigády, z toho tri pri úprave hasičskej zbrojnice, ktorú od základu vynovili, brigáda číslo 4 bola umytie mostu ponad potok a čistenie priepustu z jarku pod mostom.

Členovia zboru vo viacerých prípadoch účinne pomohli a vykonali práce v prospech obce ako napríklad polievanie okrasných stromkov na cintoríne počas suchého leta, vyčistenie kanálov ústiach do potoka Radošinka, prípravu stretávky rodákov, stavanie mája, ako aj veliteľ DHZ pán Krajčovič vykonával v priebehu kalendárneho roka servis pri údržbe obecnej techniky – kosačky.

V roku 2015 sa súťažne družstvo zúčastnilo svojej prvej súťaže v hasičskom športe, ktorej predchádzal krátky, ale veľmi intenzívny tréning. Taktiež sa DHZ zúčastnila taktického cvičenia, ktoré poriadal OV DPO Nitra pre DHZ-ky okresu Nitra. Išlo o požiaro-taktické cvičenie, kde sa preveroval systém spojenia a vyznamenania, ako spôsob nasadenia jednotlivých DHZ na likvidáciu prípadného vzniknutého lesného požiaru.

Pre rok 2016 si dala DHZ ďalšie smelé úlohy. Medzi ne patrí najmä: vytvoriť krúžok mladých hasičov, ďalej rozširovať členskú základňu, vykonať druhý hasičský majáles, pripraviť techniku pre súťažné družstvo, zabezpečiť absolvovanie základnej odbornej prípravy členov DHZ, zabezpečiť absolvovanie zdravotnej prípravy členov DHZ, zúčastniť sa aspoň štyroch hasičských súťaží, zúčastniť sa okresného kola pripravenosti, spolu podieľať sa na vykonávaní protipožiarnej kontroly pre obec s preventívárom PO obce a v prípade výskytu mimoriadnych udalostí (povodeň, požiare, a pod.) podľa svojich možnosti poskytnúť aktívnu pomoc obci, ako aj okolitým obciam. Ako vo svojom príspevku povedala starostka obce, pani Predanociová, je hrdá na svojich hasičov a verí, že tento zdravý zápal ich neopustí a naďalej budú pevná opora obce.

Odobzdvávanie hasičského auta

Deň 12. 02. 2016 sa navždy vryje do pamäti členom Dobrovoľného hasičského zboru obce Malé Zálužie v okrese Nitra, ako aj všetkým jej obyvateľom. Pretože v ten deň o 19.00 hod. osobne priviezol minister vnútra SR a podpredseda vlády SR JUDr. Róbert Kaliňák hasičské vozidlo IVECO Daily. A na príjemné prekvapenie a radosť domácich hasičov priviezol aj protipovodňový príviesny vozík prvej pomoci pre obec.

Ako hostia sa odobzdvávania tejto hasičskej techniky zúčastnili: generálny sekretár DPO pán Vendelín Horváth, vedúci Sekretariátu DPO SR Ing. Ján Parčíš, prezident HaZZ gen. JUDr. Alexander Nejedlý a riaditeľ Krajského riaditeľstva HaZZ Nitra plk. Ing. Pavol Nereča.

Starostka obce Malé Zálužie, pani Viera Predanociová, vo svojom privítacom prejave vyzdvihla význam pomoci štátu obciam pri ich zabezpečovaní hasičským materiálom a technikou, nakoľko napríklad takáto malá obec by si to zo svojho rozpočtu nikdy nemohla dovoliť kúpiť. Minister vnútra SR vyzdvihol vo svojom prejave význam pomoci štátu svojim obciam pri vzniku mimoriadnych udalostí, ako sú požiare, povodne a iné nežiaduce prírodné úkazy. Upozornil však na to, aby sa Dobrovoľný hasičský zbor obce čo najrýchlejšie podrobne oboznámil s novou technikou a naučil sa ju dokonale ovládať. Následne odovzdal kľúč od vozidla veliteľovi DHZO pánu Patrikovi Krajčovičovi a pre ukážku prítomným občanom obce urobil prehliadku privezenej hasičskej techniky a spolu s domácim DHZ sa aj pred vozidlom vyfotili. Na obecnom úrade sa zapísal do

kroniky obce a aj do kroniky Dobrovoľného hasičského zboru Malé Zálužie. Potom deti z detského folklórneho súboru „Pelikánik“ vzácnym hosťom zaspievali piesne a zatančili tance zo svojho repertoáru. Ako na záver povedal minister vnútra, je presvedčený z toho čo videl, že hasičská technika je v dobrých rukách a obci pomôže pri odstraňovaní prípadných mimoriadnych udalostí.

Dobrovoľný hasičský zbor obce Malé Zálužie zasahoval

Sviatok svätého Floriána oslávili členovia Dobrovoľného hasičského zboru obce Malé Zálužie ozaj originálne: dňa 30. 4. 2016 postavili už tradične prvomájový strom v parku pred obecným úradom a presne na sviatok sv. Floriána vykonali svoj prvý ostrý hasičský zásah. DHZ, ktorý vznikol v decembri 2014, sa dočkal.

Dňa 4. 5. 2016 o 16.15 hod. požiadala starostka obce Malé Zálužie, pani Viera Predanociová DHZ o pomoc pri odstraňovaní následkov povodne v dolnej časti obce, kde bola cesta úplne neprejazdná a hrozila záplava okolitých domov. Jednotka pod vedením svojho veliteľa Patrika Krajčoviča o sile 10 členov s technikou: hasičské vozidlo CAS IVECO DAILY a protipovodňový vozík – dar obce od ministra vnútra SR pána Róberta Kaliňáka a vlády SR, ihneď započala so záchrannými prácami. Keďže na ceste boli aj veľké nánosy blata, po-

žiadal veliteľ zásahu o pomoc techniku z poľnohospodárskeho družstva DEVIO Nové Sady, ktoré im poskytlo nakladač, ktorým odstránili veľké hlinené nánosy z vozovky. Po odstránení nánosov z cesty, jednotka vozovku dočistila svojimi vecnými prostriedkami a cestu umyla jedným prúdom C 52. Pre zabezpečenie tejto činnosti bolo potrebné kyvadlovou dopravou doplniť vodu, ktorú čerpali z neďalekého rybníka pomocou plávajúceho čerpadla.

Po návrate na základňu jednotka vyčistila a doplnila techniku a vecné prostriedky. Celá akcia bola ukončená o 22.00 hod.

Ivan Matúška – preventívár PO obce

Činnosť základnej organizácie Jednoty dôchodcov v Malom Záluží za I. polrok 2016

Nedávno sme sa stretli pri Trojkráľovom posedení v Novom roku a už tu máme polrok 2016, aby sme zhodnotili, čo všetko sa v našej organizácii udialo.

2. januára 2016 popoludní sa v sále kultúrneho domu konal Novoročný pingpongový turnaj. Boli dve kategórie – hlavná kategória a seniory. Víťazi získali pohár a súťažiaci, ktorí skončili na druhom až štvrtom mieste medaile. V hlavnej kategórii získal 1. miesto Ivan Gríč. V kategórii seniory súťažili aj naši členovia a na 1. mieste bol Viliam Gašparík, 2. miesto získal Miloš Kulišek, 3. miesto Martin Viskup a 4. miesto Michal Kolenčík st.. Ceny im odovzdali starostka obce Viera Predanociová a predsedníčka ZO Jednoty dôchodcov v Malom Záluží Elena Lišková.

9. januára sme usporiadali Trojkráľové posedenie pri jedličke spolu s občianskym združením LABUŤ a Obecným úradom v Malom Záluží. Oboznámili sme sa so zvykmi, ktoré boli zaužívané a sú ešte i teraz od

adventu a počas Vianoc. Pripravili sme koledy a pekné vianočné piesne a recitáciu básní. Dobre sa všetci cítili a boli spokojní pri tomto milom posedení a taktiež i pri koláčikoch a vianočnom punči. A nakoniec sme privítali Nový rok pekným vinšom a spoločným prípitkom.

Vo februári sme sa boli kúpať na termálnom kúpalisku v Dunajskej Stredě. Je to liečivá voda. Bolo nám dobre aj v bazénoch vonku, kde nám svietilo slniečko. V tomto mesiaci som sa zúčastnila na Výročnej členskej schôdzi občianskeho združenia LABUŤ, kde sa prejednávala správa o činnosti a hospodárení OZ a plán činnosti na rok 2016.

V mesiaci marec bolo znovu kúpanie vo Velkom Mederí a po ceste domov sme navštívili kaštieľ v Galante. V tomto mesiaci sa konala beseda v kultúrnom dome so starostom PhDr. Jozefom Krištofom z Veľkých Ripňan na tému Mierové misie na Balkáne, ktorých sa zúčastnil. Bol to veľmi poučné a zaujímavé. Zúčastnili sa i naši členovia JD.

Výročnú členskú schôdzu Jednoty dôchodcov sme pripravili 13. marca 2016 a zúčastnil sa jej menší počet členov. Taktiež sme privítali medzi nami hostí, delegáta z okresnej Jednoty dôchodcov v Nitre p. Zimmermana, ktorý nám bol pridelený a tiež nám prišiel zaspievať a pobaviť nás spevácky súbor z Hruboňova. Pripomenuli sme si i 15. výročie založenia Jednoty dôchodcov v Malom Záluží. O ich vtedajšej činnosti nás informovala Anna Plesníková, bývalá predsedníčka JD v Malom Záluží. Na našej výročnej schôdzi sme informovali v správe o činnosti za r. 2015 a plán práce, ktorý nás čaká na r. 2016. Občerstvili sme sa pri dobrom guláši a koláčikoch, ktoré nám s láskou pripravili naše ženy.

V apríli sme navštívili divadlo SND v Bratislave predstavenie „Labyrint Komenského“. Príprava 1. májových osláv – stavenie mája. Zúčastnili sa niektorí naši členovia a pomáhali pri výzdobe stromu. Bola dobrá zábava, deti šantili a najviac sa tešili, keď si mohli opekať špekáčky.

Naši seniory sa boli zabaviť a zatancovať si na majá-

lese v polovici mája v kultúrnom dome v Malom Záluží, ktorý usporiadal Dobrovoľný hasičský zbor v Malom Záluží.

Medzinárodný deň detí, ktorí sa konal 29. mája 2016 v kultúrnom dome v Malom Záluží. Vypomohli sme s nákupom sladkostí pre naše deti, ktoré sa zabávali v kultúrnom dome pri súťažiach a dostali aj sladkú odmenu.

Z činnosti OZ „LABUŤ“ za prvý polrok 2016

Štvrtý rok činnosti združenia sme odštartovali dňa 21. februára 2016 výročnou členskou schôdzou, kde sme hodnotili činnosť za uplynulý a schválili aktivity na nasledujúci rok. Tento rok uprednostňujeme organizovať malé akcie a čo najužšie spolupracovať s Obecným úradom Malé Zálužie a ostatnými spoločenskými organizáciami obce - ZO JD Malé Zálužie a DHZ Malé Zálužie. V takejto zostave sme 12. marca 2016 v priestoroch kultúrneho domu pripravili besedu pod názvom Mierové misie na Balkáne, s pánom PhDr. Jozefom Krištofom, starostom obce Veľké Ripňany. Ako je už u nás zvykom, pozývame hostí väčšinou z našej obce alebo z blízkeho okolia. Dôvod prečo sme vybrali túto tému besedy, bola skutočnosť, že pán Krištof bol v roku 1993 členom prvého slovenského ženijného práporu rámcu mierovej misie OSN UNPROFOR na Balkáne. Pri tejto príležitosti sme v našej obci privítali aj starostu obce Bojná Mgr. Jozefa Stankovského, PhD., ktorý je zároveň predsedom OZ Radošinka a starostku obce

16. júna 2016 nás pozvala Okresná organizácia Jednoty dôchodcov v Nitre na Okresné športové hry, ktoré boli v Cabaj – Čápure, pod záštitou starostu obce Ing. Ligáča. Prihlásili sa aj naši niektorí členovia. Chceme týmto prispieť aj my z našej obce. Veď doteraz na takýchto súťažiach, sme vždy získali diplom, aj pohár a medaile. Máme sa čím pochváliť.

Elena Lišková

Radošina JUDr. Martu Kolkovú.

Účastníkom besedy pán Krištof živo opisoval ako stavali mosty, odmínovávali územie a udržiavali tzv. „ružovú zónu“ medzi bojujúcimi stranami a civilným obyvateľstvom. Zároveň objasnil vzťahy medzi národmi v bývalej Juhoslávii. Prítomní kládli hostovi otázky, ktoré sa netýkali len vojny na Balkáne, ale aj súčasnej politickej situácie. Zázitky a emotívne spomienky z jednotlivých misií doplnila výstava jeho osobných predmetov, častí vojenskej uniformy a fotografií.

Pre deti sme v sobotu, 16. a 23. apríla 2016 pripravili v spolupráci s obecným úradom tvorivé dielne. Deti si mohli vyskúšať modelovanie z hliny, viaceré zaujímavé techniky zdobenia kameňov a sklenených pohárov. Učili sa ako rýchlo sa dá vlastnými rukami vyrobiť niečo pekné do izbičky alebo darček pre svojich blízkych.

Aktivitami pre deti sme pokračovali aj 29. mája 2016 v rámci priprav a organizovania Dňa detí v kultúrnom dome. Od 15:00 hod. boli pre deti pripravené rôzne

športové disciplíny: koly, hádzanie loptičiek do vedra, skákanie vo vreci alebo preťahovanie lanom. Súbežne prebiehali tvorivé dielne pre malých aj veľkých a maľovanie na tvár. O niečo neskôr k nám zavítala pani Olejárová, inštruktorka zumbi, a zorganizovala detskú tanečnú súťaž. Najlepší tanečníci dostali vecné odmeny a sladkosti. Posledným bodom programu bola ukážka práce hasičov predvedená členmi DHZ Malé Zálužie.

Sponzormi cien pre deti boli okrem občianskeho združenia, aj ZO JD Malé Zálužie a pán Marek Klačko. Občerstvenie zabezpečila pani Antušová, vedúca predajne potravín v obci a ZO JD Malé Zálužie. Všetkým sponzorom touto cestou ďakujeme.

Mahuliena Sochorová

Záľužania vo svete

Volám sa Lenka Žitnayová a pred dvoma rokmi som pracovala pre cestovnú kanceláriu, kde jednou z mojich povinností bolo sprevádzať ľudí na poznávacie výlety. Jedným z výletov bola oblasť spájaná s II. sv. vojnou, sídlom Adolfa Hitlera a svojich kumpánov, ale predovšetkým úchvatnou a očarujúcou prírodou Berchtesgadenského národného parku. Okolitá príroda a mesto Berchtesgaden ma pohltilo a vedela som, že raz tu chcem aspoň na chvíľu žiť. To som ale nečakala, že o pár mesiacov sa mi toto moje malé želanie splní.

Mesto, kde som žila

Mesto Berchtesgaden sa nachádza na južnom cípe Bavorska, toto územie zasahuje do susedného štátu Rakúsko a je vzdialené približne 20 km od rakúskeho Salzburgu.

Prvé zmienky o Berchtesgadene siahajú až do roku 1102, a v roku 2002 tu oslavovali 900. výročie mesta. Berchtesgaden žije predovšetkým z turizmu. Práve Hitler, ktorý si túto oblasť veľmi obľúbil, ju tým bohužiaľ dosť zdiskreditoval a trvalo niekoľko rokov, než sa sem po vojne začali opäť vracat vplyvné osobnosti a turisti. Táto oblasť je známa aj svojimi solivarmi a ťažbou soli, ktorá stále pretrváva. Solnú jaskyňu Salzbergwerk môžete navštíviť a vychutnať si ju dobrodružným spôsobom: plavbou po solnom podzemnom jazere, svetelnou šou a najväčším lákadlom je 400 metrová drevená šmykačka (cena lístku na osobu: 8-10,00 €).

Počas leta môžete navštíviť ďalšie atrakcie v blízkom okolí, taktiež ísť na turistiku cez skalné útesy Almbachlamu, alebo k druhému najvyššiemu vrchu Nemecka- Watzmannu, bicyklovať sa po turistických chodníkoch, relaxovať v kúpeľnom centre alebo využiť možnosť ochladit' sa na prírodnom kúpalisku.

Prvá pracovná skúsenosť

Mojou prvou pracovnou skúsenosťou v Berchtesgadene bola práca v štvorhviezdičkovom hoteli Edelweiss ako chýžná (symbolom Bavorska je edelweiss- plesnivec). Po anglicky som sa učila od základnej školy, ale

keďže som nevedela po nemecky, tak mi iná pracovná pozícia nezostávala. Pracovalo sa šesť dní v týždni s jedným dňom voľna. Dalo to fyzicky veľmi zabrat'. Moja nemčina sa omnoho zlepšila, aj keď v kolektíve prevládali kolegyne Maďarky, ktoré tak ako ja, nevedeli perfektne po nemecky. Prácu som mala sezónnu: zimná: december- marec; letná: máj- október. Dva krát do roka mesačné voľno, čo bolo skvelou výhodou pre oddych a návštevu blízkych.

Môj pobyt na Orlom hniezde

Koncom marca sa mi naskytla nová pracovná ponuka. Predávať v kiosku (obchodík) suveníry a sprevádzať turistov z cudzích krajín v anglickom jazyku na KEHLSTEINHAUSE (1834m.n.m), tzv. ORLOM HNIEZDE. Samozrejme túto ponuku som využila, pretože to bola ďalšia výzva a skúsenosť. Päťdňová pracovná ponuka s dvoma dňami voľna, s pracovným časom od 8:40-16:40/17:40, bola ideálna.

Môj pracovný deň začínal o 7:20, kedy nás, všetkých zamestnancov, vyzdvihol špeciálny autobus. Cesta na Orlie hniezdo trvala približne 40 minút. Potom sme mali všetci spoločné raňajky. O 8:40 sme každý išli na svoje pracovné miesto, nachystať si veci, upratať a potom prišli prví hostia. Celý deň sme komunikovali s ľuďmi rôznych kultúr, farieb, rás a predovšetkým v rôznych jazykoch. Okolo 16:30 hod. nám bol každý deň oznámený odchod autobusu z Orlieho hniezda, ktorý nás odviezol späť do mesta. Bola to skvelá skúsenosť, skvelí kolegovia a vedenie.

Počas môjho života v Berchtesgadene sa mojimi kolegami, priateľmi, stali viacerí ľudia z rôznych kútov sveta. Slovákov v Berchtesgadene nájdete na každom kroku, žilo nás tu okolo 150. Po práci, a aj počas voľna, sme sa stretávali na terasách, v meste, reštauráciách, alebo sme išli spolu do kúpeľov, na túru, na koncert. Bolo skvelé mať okolo seba partiu ľudí, ktorí rozumejú, čo to práca v zahraničí znamená a za akú cenu ju robíme.

Z histórie tohto miesta

Orlie hniezdo je predovšetkým známe ako sídlo Adolfa Hitlera. Ten si Berchtesgadenland obľúbil natoľko, že tu začal budovať svoj druhý domov od roku 1933 (prvé sídlo: Berlín), tzv. Obersalzberg. Tu stál jeho dom Berghof, kde trávil všetok svoj voľný čas spolu s Evou Brownovou. Berghof slúžil Hitlerovi na oddych a predovšetkým na pracovné rokovania (na rokovaníach bol aj Jozef Tiso).

Keďže „vodca“ bol vzorom pre ríšskych kancelárov, táto oblasť sa rozrástla o dom Göringov, Bormanna... Neskôr o kasárne, stajne, divadlo, materskú školu...

Martin Bormann nebol príliš obľúbený u Hitlera a práve preto sa snažil upútať pozornosť. V roku 1938 dal k „vodcovým“ päťdesiatym narodeninám postaviť ORLIE HNIEZDO vo výške 1834 m. n. m. Adolf Hitler navštívil Orlie hniezdo len 12-krát, pretože sa bál výšok a trpel klaustrofóbiou. Zato Eva Brownová milovala Orlie hniezdo a trávila tu veľa času, vychutnávala si panoramatický výhľad.

Orlie hniezdo nikdy neslúžilo ako rezidencia, nikto tu nikdy nespál, okrem stráží, ktorí mali na starosti celú horu. Toto miesto slúžilo na reprezentáciu pre zahraničných diplomatov, bohaté rodiny a známych.

3500 robotníkov pracovalo 24 hodín, 7 dní v týždni, za každého počasia na tomto projekte iba 13 mesiacov. 10 ľudí zomrelo počas výstavby.

25. apríla 1945 americké letectvo začalo bombardovať Obersalzberg a Orlie hniezdo. Obersalzberg bol úplne zbombardovaný. Orlie hniezdo nezasiahla ani jedna bomba. Prečo? 24. apríla 1945 napadlo vyše šesť metrov snehu. Skvelá kamufláž.

V septembri 1945 navštívil Orlie hniezdo americký generál Eisenhower a ako väčšina amerických vojakov, vzali si na pamiatku mnoho suvenírov (koberec, stôl, bronzovú rukoväť v tvare leva na vstupnej bráne, kúsky mramoru z krbu). Po roku 1951 smeli na Orlie hniezdo len americkí generáli, ktorí v troch bodoch rozhodli o osude Orlieho hniezda. Orlie hniezdo stálo cca. 1 000 000 ríšskych mariek.

V roku 1955 sa na Obersalzbergu zbúrali všetky budovy, vrátane zbombardovaného Berghofu. Z neho máte možnosť doteraz vidieť zadný múr domu, ktorý bol monumentálny.

Orlie hniezdo dnes

Na mieste Bormannovho domu stojí Hotel Kempinski a na mieste Göringovho domu je múzeum s možnosťou navštívenia podzemných tunelov, ktoré sú pod celým Obersalzbergom a vedú až do Berchtesgadenu. Sprístupnených je 10% zo 100.

Od roku 1965 slúži Orlie hniezdo ako jedna z top panoramatických reštaurácií. Cesta na Orlie hniezdo má 6,5 kilometra, päť tunelov a dostanete sa sem len špeciálne upravenými autobusmi (automatická prevodovka, silné stúpanie/klesanie) z parkoviska na Obersalzberg. Ak sa chcete dostať na Orlie hniezdo, musíte prejsť cez 124 metrov dlhý tunel k mosadznému výťahu, ktorý je ako celé Orlie hniezdo originálnym kúskom z roku 1938. Pýtate sa ako je možné, že to zostalo v originálnom stave?

Otvorená je od začiatku mája do konca októbra (závisí od počasia). Za túto krátku dobu ju navštívi okolo 300 000 ľudí ročne (vstup na Orlie hniezdo + autobus: dospelí: 16,10 € / dieťa do 14r.: 9,30 €).

Pri peknom počasi môžete vidieť do vzdialenosti 200 km a vychutnať si skvelé jedlo a panorámu

okolitých kopcov, predovšetkým Höher Göll, ktorý je nad Orlím hniezdom, Jenner, druhý najvyšší vrch Nemecka Watzmann 2713m.n.m. a smaragdovo zelené jazero Königsee (Kráľovské jazero) s ostrovčekom Svätého Bartolomeja. Počas voľna som zbožňovala plavbu po tomto jazere (plavba po jazere: dospelí 12,00 €/dieťa do 14r: 6,50 €).

Mohli ste sa vybrať aj na Ostrov Sv. Bartolomeja alebo na Salet k jazeru Obersee. Cesta v špeciálnej elektromotorovej loďke na ostrov Sv. Bartolomeja trvala cca 30 minút. Počas cesty vám povedia krátky výklad a za chvíľu stojíte pri echo skalnej stene. Tu akoby zastal čas. Váš sprievodca si nachystá trúbku a zahrá vám jednu z bavorských ľudových piesní. Všetko sa prenádherne ozýva od echo steny. Po tomto zážit-

ku vystúpite na ostrove Sv. Bartolomeja, ktorý patrí do Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO a máte možnosť navštíviť miestny kostolík, reštauráciu a malé rybárstvo. To sa ako jediné môže pýšiť povolením z dvanásteho storočia na odchyt rýb na jazere Königsee. Ostrov Sv. Bartolomeja sa pokladá za pútnické miesto. Žijú tu štyria ľudia, ktorí sa starajú o chod tohto ostrovčeka.

Na záver

Po roku a pol v Berchtesgadene som sa rozhodla pre zmenu, preto teraz píšem tieto slová z Anglicka a pozdravujem svoju milovanú obec.

Lenka Žitnayová

Šikovné ruky našich detí

V mesiaci apríl sa v priestoroch knižnice a pamätnej izby konali jarné tvorivé dielne určené pre deti od pätnásť rokov. Organizovalo ich Občianske združenie LABUŤ v spolupráci s obecnou knižnicou Malé Zálužie. Pripravené boli rôzne aktivity: zdobenie sklenených pohárov servítkovou technikou, modelovanie z hliny,

výroba srdiečok ako darček ku Dňu matiek, maľovanie na kamene.

Prostredníctvom výtvarných techník sa u detí rozvíja jemná motorika, kreativita, uplatňujú svoju tvorivosť a fantáziu.

Deti práca bavila, naučili sa nové výtvarné techniky a vyrobili krásne a zaujímavé výrobky. Vystavené sú na oknách v sále kultúrneho domu. Za svoje umelecké práce dostali aj sladkú a knižnú odmenu.

Ďakujem všetkým deťom, ktoré sa zúčastnili na tvorivých dielnach a verím, že sa opäť stretne aj nabadúce.

Zuzana Plesníková
knižovníčka

Životné prostredie

Produkcija odpadu je sprievodným znakom existencie človeka. Vlastnosti a produkcia odpadu závisia od rozvoja činnosti človeka a od zvyšovania jeho náročnosti. V prvopočiatku odpad produkovaný človekom bol podobný odpadu, ktorý sa vyskytoval v prírodnom ekosystéme. Tento odpad bol kompletne biologický a tým aj rozložiteľný.

Vývojom ľudských činnosti sa však začalo vyskytovať množstvo nových odpadov, ktoré sú biologicky nerozložiteľné a tým zaťažujú životné prostredie. Od 1. januára 2016 je v platnosti nový zákon č. 79/2015 o odpadoch. Tento zákon dáva veľký dôraz na separovanie odpadov.

„Zároveň došlo k zmene a na niektoré odpady sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov. Napr. pneumatiky a iné súčasti áut podľa tohto zákona musia bezplatne zbierať výrobcovia, predajcovia, servisy a spracovatelia starých vozidiel bez podmienky viazania kúpou novej pneumatiky, alebo iného tovaru“ (zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch).

Naša obec je súčasťou Ponitrianskeho združenia obcí pre separovaný zber (ďalej len „PZO“).

V tabuľke sú uvedené množstvá odpadov odvezené z našej obce, za roky 2014 a 2015:

Druh odpadu	Množstvo v tonách	
	2014	2015
Papier	1,470	2,793
Sklo	3,610	2,538
Plasty	1,580	4,780
Nebezpečný odpad	0,700	1,490
Bio odpad	1,130	13,200
Stavebný	8,860	16,850
	-----	-----
	17,350	41,651
Zmesový komunálny + veľkorozmerný	26,990	44,550

„Komunálne odpady sú odpady vznikajúce na území obce pri činnosti fyzických a právnických osôb. Za odpady z domácností sa považujú aj odpady z nehnuteľností slúžiacich fyzickým osobám na ich individuálnu rekreáciu napríklad zo záhrad, chát, chalúp,....“

(zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, §80).

„Poplatok za činnosti nakladania so zmesovým komunálnym odpadom platí fyzická osoba, ktorá má v obci

trvalý pobyt alebo prechodný pobyt alebo ktorá je na území obce oprávnená užívať, alebo užíva byt, nebytový priestor, pozemnú stavbu alebo jej časť, alebo objekt, ktorý nie je stavbou, alebo záhradu, vinicu, ovocný sad, trvalý trávny porast na iný účel ako na podnikanie, pozemok v zastavanom území obce okrem lesného pozemku a pozemku, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vodná plocha“ (zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady).

Odkedy sme prešli na nový systém, zvýšilo sa množstvo vyseparovaných zložiek, ale narástlo aj množstvo zmesového komunálneho odpadu vyvezeného firmou Envigeos. Ďakujem občanom za zodpovedný prístup k separovaniu. Napriek tomu nezmišli čierne skládky. Aktivační pracovníci ich počas roka viackrát likvidovali.

Diakonia Broumov alebo „Nepotrebné veci potrebným ľuďom“

Každoročne sa u nás v obci koná zbierka pre Diakoniu Broumov z Českej republiky, ktorá s obcou spolupracuje už niekoľko rokov. Zbierajú použitý textil a lôžkoviny, perie, domáce potreby, obuv, hračky a knihy. Mnohí z vás sa pýtajú, čo sa potom deje s vyzbieranými vecami.

Diakonie Broumov je sociálne družstvo, ktoré už 22 rokov poskytuje pomoc ľuďom v sociálnej núdzi. Je to dobrovoľné nezávislé, necirkevné a nepolitické združenie, ktoré pôsobí v oblasti poskytovania materiálnej pomoci sociálne potrebným ľuďom bez ohľadu na rasu, národnosť, štátnu príslušnosť, vieru či politický názor.

Už od svojho založenia začali uskutočňovať myšlienku zberu nepotrebného ošatenia, ktoré by inak skončilo ako odpad na skládkach. Zároveň začali prevádzkovať ubytovne pre osoby, ktoré sa ocitli v ťažkej životnej situácii, ktorých zamestnávajú na triediacich linkách a výdajniach oblečenia. Mnohí sa tak pripravujú na otvorený trh práce a na návrat do spoločnosti.

Odvoz odpadov z dolného cintorína

Prosíme návštevníkov cintorína, aby rešpektovali toto rozdelenie a inštrukcie na nádobách:

- biologicky rozložiteľný odpad, čiže zvyšky živých kvetov je potrebné dávať do vykopanej jamy v zadnej časti cintorína,
- pri vstupe na cintorín je veľký plechový kontajner, do ktorého treba dávať odpad z umelých kvetov, vencov, umelohmotné kvetináče...,
- sklenený odpad prosíme dávať do zeleného kontanera, ktorý je umiestnený pred cintorínom.

Viera Predanociová
starostka

Celý systém funguje tak, že všetok materiál sa naloží do vagónu a odošle do Broumova, kde je všetko uskladnené a postupne triedené a pripravované k odoslaniu, na čom sa podieľa zhruba 60 ľudí. Textil, ktorý sa nedá využiť poskytuje Diakonia ďalej k spracovaniu, napr. rôznym organizáciám, ktoré z neho vyrábajú ručne tkané koberčeky, alebo do útulkov. Ročne takto využijú takmer všetok darovaný materiál a len malé percento ide na likvidáciu.

Diakonia Broumov spolupracuje s humanitárnymi organizáciami, ktoré pôsobia po celom svete. Ich pomoc putuje tam, kde je treba – Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Ukrajina, krajiny tretieho sveta, ale aj do útulkov pre zvieratá.

Oblečenie a veci, ktoré my už nepotrebujeme Diakonia Broumov spracováva do podoby, v ktorej sú ešte užitočné na mnoho spôsobov.

Zuzana Zábrazná

Knižné novinky

Vojtech Czobor – Habánka - tajomstvá habánskych predkov, ktorí žili na okraji dedinky na západnom Slovensku.

Andrew Nagorski – Američania v Hitlerlande

- Hitlerov vzostup k moci a cesta Nemecka do priepasti, ako to videli Američania.

S.J. Parris – Zradca - historický román plný napätia z čias Giordana Bruna.

Ondrej Sliacky – Divy Slovenska II. - množstvo nových príbehov a unikátnych informácií, ktoré zviditeľňujú skutočné, hoci často málo známe divy okolo nás, napr. o olympijskom víťazovi Jankovi Zacharovi, o zabudnutom geniálnom vynálezcovi J. W. Kempelenovi, ktorý uvádzal svet do úžasu hovoriacim strojom, o lietajúcom mníchovi Cypriánovi, o vynálezcovi padáka, o tajomstve veľkomoravského kostolíka v Holíči...

George Orwell – 1984 - spája v sebe prvky spoločensko-politického a vedecko-fantastického románu. Je obžalobou komunistickej diktatúry, ktorá roku 1984 ovládla všetko, vrátane ľudského myslenia. Román opisuje osudy čestného, citlivého a uvažujúceho jednotlivca (Winstona Smitha), ktorý sa vzoprie systému, za čo platí krutú daň.

Pavol Boroš – Tri brehy Dunaja - príbeh historického románu sa odohráva krátko po skončení prvej svetovej vojny a vyhlásení vzniku Československej republiky. Politická situácia sa zo dňa na deň mení a na jej pozadí sa odohrávajú osobné drámy.

George Friedman – Ohniská napätia - kniha s hlavnými tézami o nadchádzajúcich udalostiach v Európe. Táto provokatívna práca skúma ohniská

napätia, geopoliticky horúce miesta, kde v priebehu dejín prepukli napätia a kde sa konflikty opäť môžu objaviť.

Hugh Howey – Silo - cyklus na seba nadväzujúcich príbehov, ktoré sledujú osudy viacerých postáv a ich úsilie dopátrať sa pravdy o sile a zámeroch tajomného IT oddelenia, ktoré má v tejto uzavretej spoločnosti po-do-zrivo výnimočné postavenie.

Moja najmilšia knižka - knižka, ktorá si isto nájde stále miesto v rodinnej knižnici, ponúka deťom bohatý výber tradičných ľudových a nových riekaniiek, básničiek, hádaniek či slovných hier, bájok s poučením a známych rozprávok doplnených veršíkmi.

Claire Bidwell Smith – Plávanie so žralokmi

- skutočný príbeh o láske a strate.

Milí občania, radi vás privítame v knižnici! Knižnica je otvorená každú nedeľu od 15.00 hod. do 16.00 hod.

Zuzana Plesníková knihovnička

Spoločenská kronika

Narodili sa:

Sebastián Ševčík – č. d. 150

Odhlásili sa:

Ružena Brngálová – č. d. 119

Opustili nás:

Pavol Proksa – č. d. 16

Emil Brngál – č. d. 119

Emília Majdanová – č. d. 147

Anna Rizeková – č. d. 10

Mária Líšková – č. d. 67

Oznamy

Výsledky hlasovania vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky vo volebnom okrsku v Malom Záluží

Výsledky hlasovania sú nasledovné:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov: 247
 Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní: 169
 Počet platných odovzdaných hlasov: 163

Počet platných hlasov odovzdaných pre každú politickú stranu alebo koalíciu:

Číslo strany	Názov strany	Počet hlas
1.	Strana TIP	0
2.	Strana moderného Slovenska (SMS)	1
3.	Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti (OĽANO – NOVA)	12
4.	Demokrati Slovenska – Ľudo Kaník	1
5.	Šanca	0
6.	SME RODINA – Boris Kollár	5
7.	Strana zelených Slovenska	0
8.	Koalícia Spoločne za Slovensko	0
9.	Maďarská kresťanskodemokratická aliancia	0
10.	VZDOR – strana práce	0
11.	MOST – HÍD	1
12.	Slovenská národná strana	24
13.	Odvaha – Veľká národná a pruská koalícia	1
14.	Komunistická strana Slovenska	0
15.	Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana	0
16.	SMER – sociálna demokracia	91
17.	Kresťanskodemokratické hnutie (KDH)	0
18.	Slovenská občianska koalícia	1
19.	Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko	4
20.	#SIEŤ	4
21.	Strana maďarskej komunity	0
22.	PRIAMA DEMOKRACIA	0
23.	Sloboda a Solidarita	18

Obecný úrad oznamuje

Pojazdné predajne:

Každý utorok a piatok o 9.45 hod. chodí pojazdná predajňa chleba.

Každú stredu od 16.30 do 17.00 hod. a sobotu od 18.10 do 18.30 hod. prichádza pojazdná predajňa hlboko chladeného čerstvého plnotučného mlieka a mliečnych výrobkov.

Každý utorok o 12.00 hod. chodí aj pojazdná predajňa mäsa a mäsových výrobkov.

Obecným rozhlasom sa bude vyhlasovať iba v prípade, keď pojazdná predajňa nepríde.

Pohrebná služba:

Turanovič Nitra – tel. číslo: 0905 948 812

Pošta Nové Sady:

úradné hodiny:

Po – Ut, Štv. – Pia: 7.00 – 12.00 a 12.30 – 14.30

Streda: 7.00 – 11.00 a 13.30 – 17.00

Kontakt: 037/7894151

Lekárneň ALFA-OMEGA

Otváracie hodiny

Pondelok – Piatok: 8:00 – 14:00 hod.

Kontakt: 037/7894206

ENVI-GEOS Nitra

Korytovská 20, 951 41 Lužianky

Telefón: +421 37 772 30 50

Fax: +421 37 7723050

E-mail: envigeos@envigeos.sk

Webová stránka: www.envigeos.sk

ZUBNÁ AMBULANCIA ORTHODENTAL, s.r.o.

Neštátna stomatologická ambulancia, Nové Sady 177

Ordinačné hodiny:

Utorok – Štvrtok: 7.30 – 15.30 hod.

Piatok: neordinuje sa

Obedňajšia prestávka v čase od 12.30 do 13.00 hod.

Kontakt: 037/78 942 54

KVETINÁRSTVO- SUCHOKVET

- Lenka Staňová

Otváracie hodiny

Utorok – Piatok: 9:00 – 11:00 hod. 13:00 – 17:00 hod.

Sobota: 9:00 – 12:00 hod.

Kontakt: 0911/267 229

Dôležité telefónne čísla:

- Polícia: 112 (158)
- Požiarna ochrana: 112 (150)
- Záchraná služba: 112 (155)
- Ohlasovňa požiariarov: 037/65 20 424, 037/65 20 425
- Mestská polícia: 112 (159)
- Integrovaný záchranný systém: 112 (154)

Pohotovostné služby:

Pohotovostná lekárska služba:

- Stomatologická pohotovosť:

037/65 45 111, Pondelok - Piatok: 16:00 - 19:00

- Pohotovosť pre dospelých:

037/69 42 229, Pondelok - Piatok: 16:00 - 07:00

- Pohotovosť pre deti a dorast:

037/65 45 111, Pondelok - Piatok: 15:30 - 07:00

Elektrárne: ZSE - pohotovosť: 0800 111 567

Plynárne: SPP a.s. pohotovosť: 0850 111 727

Vodárne: ZsVaK - pohotovosť: 037/65 13 420

Obecný úrad - úradné hodiny:

Administratívna pracovníčka: Margita Tabačeková

- **Párny týždeň:** Utorok 07.30 - 12.00 13.00 - 15.00

Štvrtok 07.30 - 12.00 13.00 - 15.00

- **Nepárny týždeň**

Pondelok 07.30 - 12.00 13.00 - 15.00

Streda 07.30 - 12.00 13.00 - 15.00

Piatok 07.30 - 12.00

Kontakt:

Telefón: 037 / 7894061

E-mail: oumalezaluzie@gmail.com

Internetová stránka obce: www.malezaluzie.sk

Kopírovanie a preberanie článkov je možné len so súhlasom redakcie. Redakcia si vyhradzuje právo príspevky krátiť a jazykovo upravovať. Ďakujeme všetkým prispievateľom Občasnika.

Vydáva obec Malé Zálužie, Malé Zálužie č. 63, 951 24 Nové Sady, IČO: 00 656 160

Redakcia: Zuzana Plesníková, Zuzana Zábrazná, Michala Dubská, Viera Predanociová

Grafická úprava: Vladimír Tomanka

Tlač: C.solution, Nitra

Občasník: EV4374/11, ISSN 1338-8274

Vychádza 2x ročne. Nepredajné!